

Ministerie van Justitie
T.a.v. Dr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH 'S-GRAVENHAGE

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

doorkiesnummer (070) 373 8479	uw kenmerk 5643888/10/6	bijlage(n)
betreft wetsvoorstel schadevergoeding bij overschrijding redelijke termijn	ons kenmerk ECGR/U201001273	datum 21 juni 2010

Geachte heer Hirsch Ballin,

In uw brief van 13 april 2010 vraagt u ons om advies over het voorstel van wet ter aanvulling van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) met bepalingen over schadevergoeding wegens termijnoverschrijdingen door bestuur en rechter (Wet schadevergoeding bij overschrijding redelijke termijn). Onze opmerkingen op dit wetsvoorstel luiden als volgt.

Wij kunnen ons vinden in het uitgangspunt van dit wetsvoorstel waarbij een uniforme regeling wordt gecreëerd in het geval van overschrijding van de redelijke termijn. In de praktijk geeft de bestuursrechter al een schadevergoeding bij termijnoverschrijding. Door een regeling in de Awb op te nemen wordt gewaarborgd dat beoordeling van een verzoek tot schadevergoeding door de verschillende bestuursrechters niet te ver uiteenloopt.

Wij zijn echter van mening dat het wetsvoorstel op enkele punten dient te worden aangepast.

In artikel 8:96a, eerste lid, wordt gesproken over het veroordelen van de Staat tot vergoeding van schade in verband met overschrijding van de redelijke termijn door de bestuursrechter. In artikel 8:96f staat dat bij geheel of gedeeltelijke toewijzing de bestuursrechter het bestuursorgaan óf de Staat veroordeelt tot een vergoeding van de schade. Daarin zit een tegenstrijdigheid. Immers in artikel 8:96a, eerste lid wordt alleen over de Staat gesproken.

In de Memorie van Toelichting (pagina 7 en 8) wordt nadrukkelijk ingegaan op het begin- en eindpunt van de procedure. Daarin staat dat de proceduretijd bij het bestuursorgaan meetelt bij de beoordeling van de vraag of er sprake is van de overschrijding van een redelijke termijn. Dus enerzijds gaat het over overschrijding door de rechter waarvoor de Staat "opdraait", terwijl anderzijds het bestuursorgaan en de behandeltime van het bestuursorgaan wordt aangevoerd.

Mocht het de bedoeling zijn dat ook de proceduretijd bij het bestuursorgaan meetelt, dan dient dat nadrukkelijk in de tekst van de wet zelf te staan. Een bevoegdheid kan niet worden gecreëerd op basis van de Memorie van Toelichting op een wetsvoorstel.

Het is ons overigens dan niet duidelijk op welk moment het bestuursorgaan de mogelijkheid krijgt voor het voeren van verweer.

Wij merken hierbij uitdrukkelijk op het ongewenst te vinden dat een bestuursorgaan veroordeeld kan worden tot een vergoeding van schade bij het overschrijden van de redelijke termijn.

Immers, de burger heeft al verschillende mogelijkheden om het bestuursorgaan te bewegen om tijdig te besluiten (bijvoorbeeld de mogelijkheid bezwaar en beroep in te stellen tegen een fictieve weigering of een ingebrekestelling op basis van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen). Indien de burger kiest voor de ingebrekestelling, dient het bestuursorgaan een vergoeding te betalen in de vorm van een dwangsom indien er sprake is van termijnoverschrijding.

Een burger heeft echter geen mogelijkheden om de bestuursrechter te bewegen om tijdig te beslissen.

In het geval de wetgever van mening is dat het bestuursorgaan (mede) veroordeeld kan worden tot een vergoeding van schade bij overschrijding van de redelijke termijn, dan dient er rekening gehouden te worden met reeds betaalde dwangsommen door het bestuursorgaan op grond van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen. Deze dwangsommen zijn een vergoeding voor het toegebrachte 'leed' wegens het te laat beslissen door het bestuursorgaan. In de wet dient opgenomen te worden dat de reeds door een bestuursorgaan betaalde schadevergoeding op grond van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen altijd in mindering wordt gebracht op een eventueel te betalen bedrag op grond van de Wet schadevergoeding bij overschrijding redelijke termijn. In het geval dat een bestuursorgaan zelfs na betaling van de maximale vergoeding op grond van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen weigert om een besluit te nemen, kan het redelijk zijn dat er op grond van de Wet schadevergoeding bij overschrijding redelijke termijn een aanvullende vergoeding moet worden betaald. Het eerder betaalde bedrag moet daarop wel in mindering worden gebracht om te voorkomen dat een bestuursorgaan dubbel betaalt. Hierbij moet niet vergeten worden dat op grond van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen de rechter ook een passende dwangsom kan opleggen (voor geleden schade).

De slotzin van de toelichting op artikel 8:96b (pagina 8) werpt de vraag op of er een nieuwe termijn begint te lopen indien na de nieuwe beslissing op het bezwaarschrift opnieuw beroep wordt ingesteld. In de praktijk komt het voor dat opnieuw een procedure bij de rechtbank wordt gestart na de nieuwe beslissing op bezwaar. Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat niet.

In artikel 8:96d, staan de eisen waaraan het verzoek moet voldoen. In onderdeel e (in de Memorie van Toelichting is abusievelijk d aangegeven) staat dat de gronden van het verzoek moeten worden vermeld. Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat deze eis niet geldt voor natuurlijke personen, maar alleen voor rechtspersonen. De tekst van de wet moet op dit punt worden aangepast zodat de gronden alleen moeten worden weergegeven als de verzoeker geen natuurlijke persoon is.

In artikel 8:96e, tweede lid, staat dat soorten zaken kunnen worden aangewezen waarin wordt afgezien een verweerschrift in te dienen. Uit de Memorie van Toelichting kan worden afgeleid dat de minister (van Justitie) deze soort zaken aanwijst. Uit de wet blijkt dit echter niet. Doordat de toelichting zich geheel toespitst op de minister van Justitie als verwerende partij, lijkt het alsof bestuursorganen niet worden aangemerkt als verwerende partij. Hoe wordt hiermee in de praktijk omgegaan? Wordt aan de hand van het verzoekschrift bekeken of het verzoek de bezwaar- of beroepsprocedure betreft en wordt aan de hand daarvan bekeken wie als verwerende partij wordt aangemerkt?

Ten slotte merken wij op dat in art 8:96d lid 1 onder d de woorden "vergoeding van" zijn weggefallen, zodat er nu staat dat je om schade kunt verzoeken. Dit zal niet de bedoeling van de wetgever zijn.

Wij gaan er van uit dat u onze reactie meeneemt bij de verdere totstandkoming van het wetsvoorstel.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'C' followed by a horizontal line and a vertical line ending in a dot.

drs. C.J.G.M. de Vet,
lid directieraad